

جوامع حدیثی شیعہ

دکتر ہادی حجت

تہران

۱۳۸۶

الهیات (علوم قرآنی و حدیث) ۲۳

حجت، هادی، ۱۳۴۷.

جوامع حدیثی شیعه / هادی حجت. — تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت): دانشکده علوم حدیث، ۱۳۸۶.

پنج، ۲۷۰ ص. — (سمت: ۱۱۶۲. الهیات (علوم قرآنی و حدیث): ۲۳)

ISBN 978-964-530-241-0

بها: ۲۲۰۰۰ ریال.

فهرست‌نویسی براساس اطلاعات فیبا.

Hadi Hojjat. The Collections of Shiite Hadith.

ص.ع. به انگلیسی:

کتابنامه: ص. ۲۶۳-۲۷۰؛ همچنین به صورت زیرنویس.

۱. محدثان شیعه. ۲. حدیث — تاریخ. ۳. احادیث شیعه. ۴. منابع حدیثی شیعه.

الف. سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت). ب. دانشکده علوم

حدیث. ج. عنوان.

۲۹۷/۲۶۷

ج ۳ / ح ۱۱۵ / BP

۱۳۸۶

۱۱۸۱۶۰۴

کتابخانه ملی ایران

جوامع حدیثی شیعه

دکتر هادی حجت (عضو هیئت علمی دانشکده علوم حدیث)

سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) شماره انتشار ۱۱۶۲، الهیات (علوم قرآنی و حدیث) ۲۳ و دانشکده علوم حدیث.

چاپ اول: زمستان ۱۳۸۶

تعداد: ۲۰۰۰

حروفچینی و لیتوگرافی: سمت

چاپ و صحافی: سازمان چاپ و انتشارات، وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی

قیمت ۲۲۰۰۰ ریال. در این نوبت چاپ قیمت مذکور ثابت است و فروشنندگان و عوامل توزیع مجاز به تغییر آن نیستند.

کلیه حقوق اعم از چاپ و تکثیر، نسخه‌برداری، ترجمه و جز اینها برای ناشران محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

تهران، خیابان انقلاب اسلامی، خیابان ابوریحان، شماره ۲ - تلفن ۵۶۴۰۸۱۲۰

مراکز پخش: نامبر: ۵۶۴۰۵۶۷۸

شهرری، جنب حرم مطهر حضرت عبدالعظیم (ع)، دانشکده علوم حدیث، تلفن ۵۹۵۲۵۲۴۶

www.hadith.ac.ir

Info@hadith.ac.ir

نامبر ۵۹۵۲۳۸۵

مقدمه ناشران

نیاز گسترده دانشگاهها به منابع و متون درسی با نگرش اسلامی در رشته‌های علوم انسانی و محدود بودن امکانات مراکز علمی و پژوهشی که خود را موظف به پاسخگویی به این نیازها می‌دانند، ایجاب می‌کند امکانات موجود با همکاری دانشگاهها و مراکز پژوهشی در مسیر اهداف مشترک به خدمت گرفته شود و افزون بر ارتقاء کیفی و کمی منابع درسی از دوباره‌کاری جلوگیری به عمل آید.

به همین منظور، سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم انسانی دانشگاهها (سمت) و دانشکده علوم حدیث پنجمین کار مشترک خود را با انتشار کتاب جوامع حدیثی شیعه به جامعه علمی کشور عرضه می‌کنند.

این کتاب برای دانشجویان رشته علوم حدیث در دوره کارشناسی به عنوان منبع اصلی درس «جوامع حدیثی شیعه» و برای دانشجویان رشته علوم قرآن و حدیث در دوره‌های کارشناسی ارشد به عنوان منبع کمک درسی درس «تاریخ حدیث» هر کدام به ارزش ۲ واحد تدوین شده است. امید است علاوه بر دانشجویان، سایر علاقه‌مندان نیز از آن بهره‌مند شوند.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱	پیشگفتار
۳	درس اول: جوامع اولیه
۲۱	درس دوم: کلینی و کافی (۱)
۳۸	درس سوم: کافی (۲)
۵۶	درس چهارم: کافی (۳)
۷۵	درس پنجم: شیخ صدوق و کتاب من لا یحضره الفقیه (۱)
۹۱	درس ششم: کتاب من لا یحضره الفقیه (۲)
۱۱۱	درس هفتم: شیخ طوسی و تهذیب الاحکام
۱۲۷	درس هشتم: تهذیب و استبصار
۱۳۹	درس نهم: فیض کاشانی و کتاب وافی
۱۶۱	درس دهم: علامه مجلسی و بحارالانوار (۱)
۱۷۷	درس یازدهم: بحارالانوار (۲)
۱۹۴	درس دوازدهم: بحارالانوار (۳)
۲۱۱	درس سیزدهم: شیخ حرّ عاملی و کتاب وسائل الشیعه
۲۳۳	درس چهاردهم: مستدرک الوسائل و جامع احادیث الشیعه
۲۵۲	درس پانزدهم: سایر جوامع حدیثی شیعه
۲۶۳	منابع و مأخذ

پیشگفتار

حدیث به عنوان مهم‌ترین راه دستیابی به سنت معصومان (علیهم السلام) بیشترین نقش را در استنباط احکام و معارف اسلامی و شکل‌دهی تفکرات مذاهب مختلف اسلامی داشته است. بی‌شک آنچه امروزه از میراث غنی و گرانسنگ تفکر شیعی در حوزه‌های مختلف فقهی، اعتقادی و اخلاقی در اختیار ماست مرهون تلاشها و رنجهای عالمان و محدثان سخت‌کوشی است که در آثار خود این سرمایه‌های ارزشمند را ثبت و به نسلهای بعدی منتقل ساخته‌اند. بخش عمده‌ای از این میراث حدیثی در کتابهایی ثبت شده است که با نام جوامع حدیثی از آنها یاد می‌کنیم؛ کتابهایی همچون کافی، تهذیب، وسائل الشیعه و بحار الانوار ... این کتابها و تعداد دیگری از کتب روایی به جوامع حدیثی شیعه نامبردار شده‌اند. در این مجموعه به معرفی جوامع حدیثی شیعه و مؤلفان آنها می‌پردازیم و به سؤالاتی از این قبیل پاسخ می‌دهیم:

جوامع حدیثی چه ویژگیهایی دارند که آنها را از سایر کتابهای حدیثی متمایز می‌سازد؟

این کتابها چه تفاوت‌هایی با یکدیگر دارند؟

با وجود جوامع حدیثی‌ای همانند کافی و تهذیب، چرا شیخ حرعاملی، کتاب وسائل الشیعه و علامه مجلسی، کتاب بحار الانوار را تألیف کردند؟

موضوع هر یک از این کتابها چیست و چه تعداد روایت در آنها وجود دارد؟

آیا همه روایات موجود در این کتابها را می‌توان صحیح و معتبر دانست؟

پاسخ به این سؤالات و سؤالات بسیار دیگری را در این نوشتار می‌توان یافت.

در این مجموعه در قالب پانزده درس و بر اساس سیر تاریخی به معرفی هر

یک از جوامع حدیثی متقدم و متأخر شیعه پرداخته‌ایم و تلاش شده است ضمن

دسته‌بندی منظم مباحث، از طریق طرح سؤالات و پژوهشهای مختلف و نقل

نمونه‌هایی از متون هر یک از جوامع حدیثی زمینه ارتباط و مراجعه مستقیم هر چه بیشتر مخاطبان را با کتابهای جوامع حدیثی فراهم سازیم و صرفاً به نقل مباحث نظری اکتفا نکنیم.

امید است این تلاش مقبول درگاه احدیت واقع و در حد خود موجب معرفی هر چه بیشتر این آثار نفیس در محافل علمی کشور گردد.

در پایان بر خود لازم می‌دانم از اساتید ارجمند حجت الاسلام و المسلمین محمد کاظم رحمان‌ستایش و دکتر مجید معارف که با نقادیهای اصلاحگرانه و ارزیابیهای عالمانه خویش بر غنای این اثر افزودند و نیز همکاریهای آقای علی خادم پیر در بررسی منابع و همچنین معاونت پژوهشی دانشکده علوم حدیث که زمینه نشر این مجموعه را فراهم آوردند صمیمانه تشکر کنم.

والحمد لله

هادی حجت

۱۳۸۶